

การไม่คบคนพาลเป็นมงคลอันสูงสุด

สมชาย หานนท์
พระครูปริยัติคุณรังสี
พระมหาสมศักดิ์ สติสมปโน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

บทคัดย่อ

คนในโลกนี้มีอยู่ 2 ประเภท คือ คนดีกับคนเสีย ที่ว่าดีหรือเสียนั้น หมายความว่า ดีหรือเสียในตัวคนนั้นด้วย แล้วก็ทำคนที่เข้าไปเกี่ยวข้องให้ดีหรือเสียตามไปด้วย ในคนสองพวกนี้ พระพุทธองค์ทรงสอนให้เราสนใจกับพวกคนเสียก่อน เพื่อจำได้หลักไว้ เพราะถ้าเราตกไปอยู่กับพวกคนเสียแล้ว เรายุ่เองก็จะกลายเป็นคนเสีย ทำอะไรไม่ขึ้น เหมือนเราจะวาดรูประบายสีต่างๆ ถ้าปล่อยให้สีดำหกเลอะแผ่นกระดาษเสียแล้ว แม้จะระบายสีอื่นสักเท่าไรมันก็เอาสวยงามไม่ได้ คนประเภทที่เรียกว่าคนเสียนั้น ภาษาทางศาสนาท่านใช้คำว่า พาละ หรือ พาล มงคลชีวิตลำดับแรกที่สุดพระพุทธองค์ทรงสอนให้เว้นจากการคบกับคนประเภทนี้ คือไม่ให้คบคนพาลนั่นเอง

คำสำคัญ : การไม่คบ, คนพาล, มงคลอันสูงสุด

Dissociation with the Fool: Highest Blessing

Somchai Hanon

Phrakrupariyatkunangsri

Phramaha Somsak satisampanno

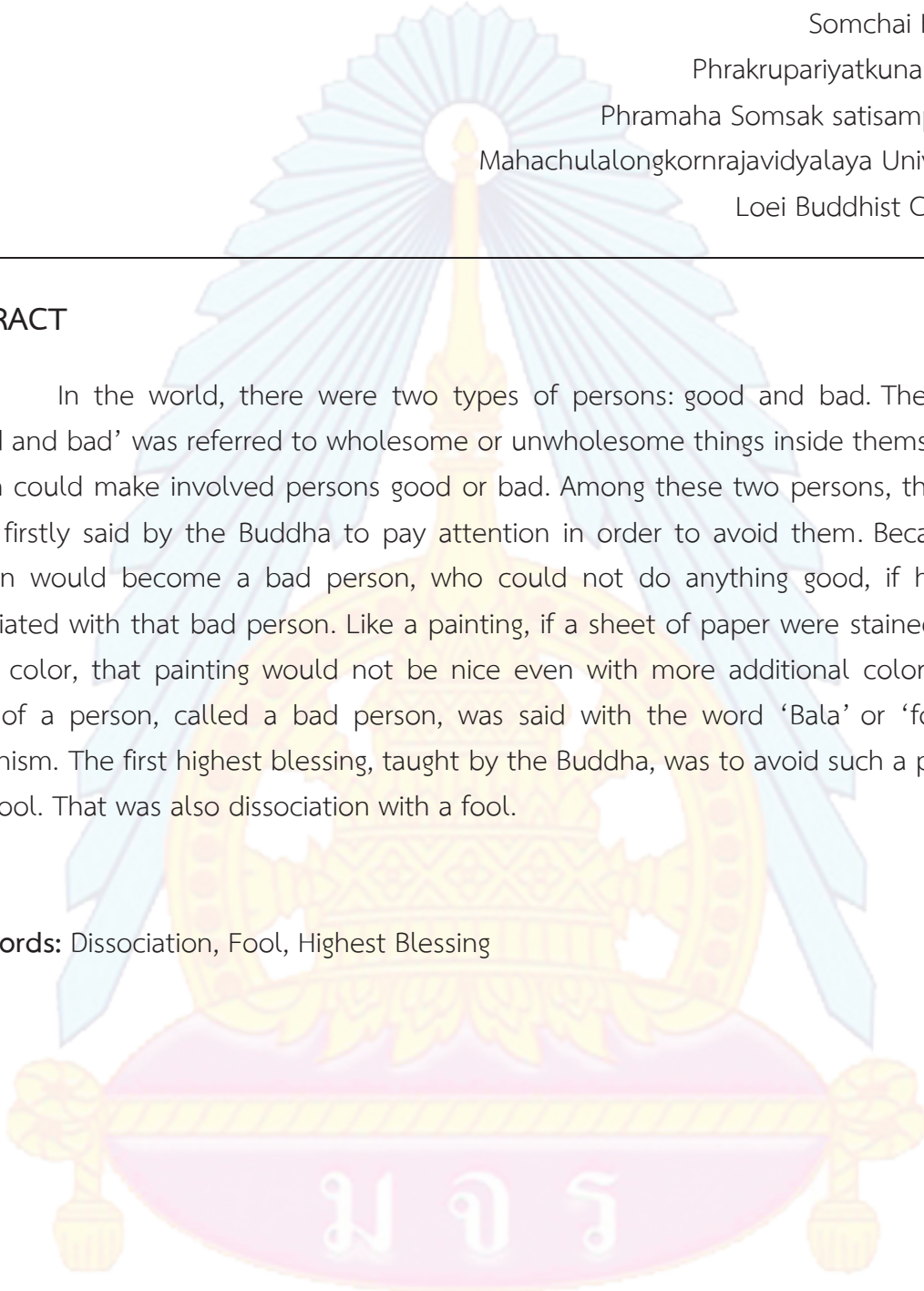
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Loei Buddhist Collage

ABSTRACT

In the world, there were two types of persons: good and bad. The term ‘good and bad’ was referred to wholesome or unwholesome things inside themselves, which could make involved persons good or bad. Among these two persons, the bad were firstly said by the Buddha to pay attention in order to avoid them. Because a person would become a bad person, who could not do anything good, if he/she associated with that bad person. Like a painting, if a sheet of paper were stained with black color, that painting would not be nice even with more additional colors. The type of a person, called a bad person, was said with the word ‘Bala’ or ‘fool’ in Buddhism. The first highest blessing, taught by the Buddha, was to avoid such a person or a fool. That was also dissociation with a fool.

Keywords: Dissociation, Fool, Highest Blessing

บทนำ

บรรดาสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ ล้วนมีความสำคัญในตัวของมันเอง แต่ที่น่าสนใจที่สุดมีอยู่ชนิดหนึ่งคือ “คน” จะกระทำการสิ่งใดเราก็จะต้องเกี่ยวข้องกับคนทั้งนั้น จนกระทั่งวาระสุดท้ายเราตายไป ก็ยังต้องอาศัยคนช่วยเผาช่วยฝังร่างกายให้ เมื่อชีวิตจิตใจของเราตกอยู่ในวงล้อมของ “คน” การที่เราจะแสวงหาความก้าวหน้าใด ๆ สิ่งสำคัญที่เราจะต้องนึกถึงก่อนอย่างอื่น และคำนึงอยู่ตลอดไปก็คือคน เพราะเราจะดีจะชั่วก็เพราะคน ด้วยเหตุนี้เอง เมื่อพระพุทธองค์จะทรงแสดงมงคลชีวิต 38 ประการ จึงได้ตรัสถึงปัญหาระหว่างคนด้วยกันก่อน นั่นก็คือมงคลข้อที่ 1 การไม่คบคนพาล และมงคลชีวิตข้อที่ 2 คือการคบบัณฑิต จะเห็นได้ว่า พระพุทธองค์นั้นทรงเป็นนักเหตุผล การเรียงลำดับข้อธรรมทุกหมวดก็แฝงด้วยเหตุผลในทางปฏิบัติไว้ทั้งนั้น โดยได้ตรัสถึงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับคนไว้ในลำดับที่ 1 และที่ 2 แสดงว่าในการสร้างชีวิตให้เจริญก้าวหน้า ตลอดจนการสร้างสังคมใด ๆ ก็ตาม ปัญหาสำคัญที่เราจะต้องคำนึงตั้งแต่แรกที่สุดก็คือเรื่องของคนนั่นเอง พระพุทธองค์จึงตรัสมงคลข้อที่ 1 ว่า “การไม่คบคนพาล เป็นมงคลอันสูงสุด” (ปิ่น มุทุกันต์, 2549 : 32)

ความหมายคนพาล

คนพาล มาจากภาษาบาลีคำว่า พาโล หมายถึง คนเขลา คนอ่อนทางสติปัญญา รวมถึง คนที่มีจิตใจอันขุ่นมัว ไม่ประพฤติในศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งการคบคนพาลถือเป็นวิถีทางที่จะนำพาชีวิตไปสู่ความเขลา ความเสื่อม และปิดทางแห่งความเจริญแก่ตน แต่หากไม่คบคนพาลย่อมเป็นวิถีแห่งบัณฑิตที่จะนำมาซึ่งสติปัญญา และความเจริญรุ่งเรืองในการดำเนินชีวิต คนพาล คือคนที่มีใจขุ่นมัวเป็นปกติ เป็นผลให้มีความเห็นผิด ยึดถือค่านิยมผิดๆ และมีวินิจัยเสีย คือไม่รู้ว่าจะไรดี อะไรชั่ว อะไรควร อะไรไม่ควร เช่น บัณฑิตเห็นว่า “เหล่า” เป็นของไม่ดี ทำให้ขาดสติ นำความเสื่อมมาให้หนานักการ แต่คนพาลกลับเห็นว่า “เหล่า” เป็นของประเสริฐ เป็นเครื่องกระชับมิตร หรือบัณฑิตเห็นว่า “การเล่นไพ่” เป็นอบายมุข เป็นปากทาง หรือเป็นสัญลักษณ์แห่งความฉิบหาย แต่คนพาลกลับเห็นว่า “การเล่นไพ่” เป็นสิ่งดีทำให้เพลิดเพลิน เป็นการฝึกสมองซ้อมวิชาคำนวณ ดังนี้ เป็นต้น

ประการต่อมา พึงทราบว่า คนพาลนั้น มีลักษณะเป็นคนเหมือนกับเรา คือมีร่างกายประกอบด้วยเลือดเนื้อ เช่นเดียวกับเรา และอาจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเราก็ได้ เช่น เป็นญาติพี่น้อง สามีภรรยา ครูอาจารย์ ฯลฯ อาจเป็นผู้มีการศึกษาสูง อาจมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง อาจมีสมรรถพรควมมาก ฯลฯ แต่ไม่ว่าจะเป็นอะไร มีความสัมพันธ์กับเราหรือไม่ ขึ้นชื่อว่าพาลแล้ว ถึงแม้จะมีความรู้มีความสามารถ ก็ไม่ใช่ความรู้ความสามารถในทางที่ถูกที่ควร เพราะเขาแสดงต่อความดีเหมือนคนไข้แสดงต่อน้ำเย็น การไม่คบคนพาล หมายถึง การไม่ไปมาหาสู่ การไม่คบหาสมาคม การไม่เข้าตีสนิท หรือการไม่เป็นเพื่อนร่วมคิดร่วมทำกับผู้ที่ประกอบด้วยอกุศลหรือผู้ที่ประพฤติชั่วเป็นนิจรวมถึงการไม่มีพฤติกรรมอย่างคนพาล (พระสมชาย ฐานวุฑโฒ, 2542 : 12)

ลักษณะของคนพาล

พระท่านสอนไม่ให้คบคนพาล เราจะต้องรู้ด้วยว่าคนพาลคือคนอย่างไร จึงจะเว้นถูกประการสำคัญที่สุดคือ คนชนิดที่ท่านเรียกว่าคนพาลนี้ เขาก็เป็นคนธรรมดาคนหนึ่งเหมือนคนทั้งหลาย มีลัทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเท่าเทียมกัน ทำมาค้าขายก็ได้ บวชเป็นพระเป็นสามเณรก็ได้ รับราชการเป็นทหารตำรวจก็ได้ แม้จะเป็นผู้แทน เป็นรัฐมนตรีก็ได้ หรือเป็นอะไรก็ได้ การที่เราจะดูให้รู้ว่าใครเป็นคนพาลหรือไม่ เป็นเรื่องยากอยู่เหมือนกัน จะดูแต่เสื้อผ้าอาภรณ์ เครื่องใช้และสีหน้าท่าทาง ก็เอาแน่ไม่ได้ทั้งนั้น ต้องใช้หลักทางศาสนา กล่าวคือลักษณะของคนพาลที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ทางศาสนามี 2 นัยหรือสองแบบ คือ ที่เป็นพุทธวจนะโดยตรงแบบหนึ่ง กับที่เป็นของนักปราชญ์ทางศาสนาอีกแบบหนึ่ง อีกนัยหนึ่ง เนื่องจากคนพาลมีใจขุนมัวอยู่เสมอ ทำให้ไม่สามารถควบคุมใจให้คิดไปในทางที่ถูกต้องได้ คนพาลจึงมีลักษณะวิปริตผิดจากคนทั่วไปมี 3 ข้อ ดังนี้

1. ชอบคิดชั่วเป็นปกติ ได้แก่ คิดละโมภอยากได้ในทางทุจริต คิดพยาบาทปองร้าย คิดเห็นผิดเป็นชอบ ฯลฯ
2. ชอบพูดชั่วเป็นปกติ ได้แก่ พูดปด พูดคำหยาบ พูดส่อเสียดยุยง พูดเพื่อเจ้า ฯลฯ
3. ชอบทำชั่วเป็นปกติ ได้แก่ เกะกะเกร กินเหล้าเมายา ชอบล้างผลาญชีวิตคน และสัตว์ ลักทรัพย์ ฉุดคร่าอนาจาร ฯลฯ (วคิน อินทสระ, 2534 : 20)

ประเภทของคนพาล คนพาลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คนพาลเทียม คือ คนพาลทั่วไปที่มักหลงผิดเพียงชั่วครั้งชั่วคราว เพียงเพราะความเขลาหรือการหลงเชื่อผู้อื่นโดยง่าย คนพาลประเภทนี้ หากรู้จักคบบัณฑิตหรือได้รับความรู้ ได้รับการเสนอแนะ และชี้แนะในทางที่ถูก ก็ยอมกลับมาเป็นบัณฑิตหรือคนดีได้ง่าย
2. คนพาลแท้ คือ คนพาลหยิ่งลึกด้วยความเขลาที่จัดเป็นบวอยู่ในโคลนตม ถึงแม้จะรู้จักบัณฑิตหรือได้รับความรู้ ได้รับการอบรมเพียงใด ก็ไม่สามารถที่จะปรับความคิด ปรับการกระทำได้ เรียกได้ว่า เป็นคนพาลอย่างแท้จริง

ส่วนอีกนัยหนึ่งคนพาลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. พาลภายนอก คือคนพาลทั่วไป ซึ่งแม้จะร้ายกาจเพียงใด เรายังมีทางหลีกเลี่ยงได้ แต่มีพาลอีกประเภทหนึ่งที่ร้ายยิ่งกว่า เพราะมักเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวและไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ คือพาลภายใน
2. พาลภายใน คือตัวเราเองขณะที่คิดชั่ว พูดชั่ว ทำชั่ว เช่น หนึ่งงาน บ้าง เทียวเกร ไปยุ่งธุระคนอื่นโดยใช้เหตุบ้าง ชอบไปทำงานสายบ้าง คนอื่น เตือนดีๆ ก็โกรธบ้าง หลีกเลียงวินัยบ้าง พูดไม่ไพเราะบ้าง ครั้งใดที่เราทำ เช่นนี้ ครั้งนั้นเราเองนั่นแหละคือตัวพาล มีเชื้อพาลอยู่ภายใน ต้องรีบแก้ไข

โทษของความเป็นคนพาล เมื่อจะกล่าวถึงโทษของความเป็นคนพาลแล้ว มีมากมายแต่ก็สามารถสรุปได้ว่า

1. มีความเห็นผิด ก่อทุกข์ให้ตนเอง
2. เสียชื่อเสียง ถูกติฉินนินทา
3. ไม่มีคนนับถือ ถูกเกลียดชัง
4. หมดสิริมงคล หมดสง่าราศี

5. ความชั่วเภทภัยทั้งหลาย จะไหลเข้ามาหาตัว
6. ทำลายประโยชน์ของตนเองทั้งโลกนี้และโลกหน้า
7. ทำลายวงศ์ตระกูลของตนเอง
8. เมื่อละโลกไปแล้วมีอบายภูมิเป็นที่ไป

วิธีสังเกตคนพาล

การจะสังเกตคนใดเป็นคนพาลนั้น นับเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร แต่ก็มีวิธีการให้สังเกตพฤติกรรมของคนพาลได้ ซึ่งคนพาล มักจะกระทำในสิ่งต่อไปนี้

1. คนพาลชอบชักนำในทางที่ผิด ได้แก่การชัก ก็คือชักชวน เชิญชวน ชี้ชวน หรือเสนอแนะ และการนำคือการทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง เช่น ชักชวนหนีโรงเรียน ชักชวนไปลักขโมย ชักชวนให้เสพยาบ้า เสพยาเสพติด ชักนำไปเป็นอันธพาล ฯลฯ การชักนำนี้อาจทำได้ด้วยความหวังดีก็ได้ แต่วามันผิด เช่น ได้เงินมาก็ชักชวนเพื่อนไปเลี้ยงเหล้า เที่ยวกลางคืน อย่างนี้ก็จัดว่าเป็นพาล ผู้ที่ยังเยาว์วัย อ่อนความคิด อ่อนสติ มักถูกชักนำได้โดยง่าย ฉะนั้น ผู้ใหญ่ในบ้านจึงควรระมัดระวังการกระทำและคำพูดทั้งของตนเองและผู้ที่มาติดต่อคบหา เพราะเด็กมักจะจำและทำตามอย่างด้วยความไม่รู้ แม้ผู้ใหญ่ทำสิ่งไม่ดี เด็กก็มักเข้าใจผิดคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีควรกระทำ (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2542 : 115)

2. คนพาลชอบทำในสิ่งที่ไม่ใช่ธุระ เกะกะเกร หน้าที่การงานของตนไม่พยายามจัดการให้เรียบร้อย แต่ชอบไปก้าวก่ายหน้าที่การงานของผู้อื่น เช่น จับผิดผู้ร่วมงาน เขียนบัตรสนเท่ห์ กลั่นแกล้งรังแก ทำความรบกวน ให้เดือดร้อน ฯลฯ

3. คนพาลชอบแต่สิ่งผิดๆ ชอบถือเอาสิ่งที่ชั่วว่าเป็นสิ่งที่ดี เช่น ชอบเล่นไฟ ชอบสูบบุหรี่ ชอบหนีโรงเรียน ชอบเถียงพ่อแม่ ฯลฯ เห็นคนทำถูกเป็นคนโง่ เห็นคนกลัวผิดเป็นคนขี้ลาด

4. คนพาลแม้พูดดีๆ ก็โกรธ เช่น เตือนให้ดูหนังสือตอนใกล้สอบก็โกรธ เตือนให้ตื่นเช้าก็โกรธ แคมองหน้าบางครั้งก็ยิงโกรธ ฯลฯ

5. คนพาลไม่ยอมรับรู้ระเบียบวินัย เช่น ไม่ชอบข้ามถนนตรงทางม้าลาย ทิ้งขยะบนพื้นถนน ไปโรงเรียนสาย ไปทำงานสาย ฯลฯ

6. คนพาลชอบฆ่าสัตว์ ทำร้ายสัตว์เพื่อความสนุก ผู้ที่มีพฤติกรรมชอบฆ่าสัตว์หรือทำร้ายสัตว์ให้ทรมานเพียงเพื่อความสนุก มักเป็นผู้ที่นิสัยใจนักเลง ชอบความรุนแรง ห่มเหงรังเกผู้อื่นเป็นนิจ และเมื่อได้เห็นผู้อื่นได้รับทุกข์แล้วก็ไม่สะเทือนใจหรือเห็นใจในความทุกข์ที่ผู้อื่นได้รับ และหากไม่สมดัง

หวังก็มักมีจิตใจผูกพยาบาทเป็นนิจ คนเหล่านี้ อาจสังเกตได้จาก พฤติกรรมการเป็นนักร้องที่มักก่อการทะเลาะวิวาทบ่อยครั้ง ผู้ที่ชอบจับสัตว์มาทรมาน เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ฆ่าสัตว์หรือจับสัตว์เพียงเพื่อการยังชีพให้ถือละเว้นจากการเป็นคนพาล

7. คนพาลมีจิตใจผูกพยาบาท ผู้ที่มีจิตใจผูกพยาบาทนี้ จะพบได้ในคนที่เปียดเบียนผู้อื่นๆ เพียงเพื่อให้ตนเป็นผู้กระทำบ้างหลังจากที่เคยถูกกระทำมาแล้ว หรือเรียกง่ายๆ ว่า การล้างแค้น หรือการเอาคืน สิ่งเหล่านี้ มักเกิดทั้งในหมู่นักเลง การงาน และการค้าขายธุรกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ คนเหล่านี้จะค่อนข้างสังเกตยากเพราะเป็นมโนธรรม จนกว่าจะแสดงพฤติกรรมเอาคืนออกมา แต่อาจสังเกตได้จากคำพูดที่มักกล่าวพยาบาทว่าไว้หรือสายตาที่มองด้วยความไม่เป็นมิตร

8. คนพาลหวังแต่ผลประโยชน์แก่ตนผู้ที่หวังประโยชน์แก่ตน มักกระทำผ่านทางกาย อาทิ การฉ้อโกง การลักทรัพย์ การหลอกลวง การให้สินบน และทางวาจา อาทิ การพูดหว่านล้อมให้เชื่อ การพูดยกยอเพื่อให้มอบรางวัลหรือของกำนัลให้ นอกจากนี้ มักใช้วิธีการอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ที่ตนต้องการ อาทิ การใช้กำลังห่มเหง การปล้นจี้ เป็นต้น

9. คนพาลชอบเอาแต่ตัวรอดผู้ที่มีนิสัยเอาแต่ตัวรอด มักเป็นผู้ที่คอยปิดความผิดที่เกิดจากตนไปให้ผู้อื่นแทน ทั้งการพูดใส่ร้าย การให้หลักฐานเท็จ นอกจากนี้ ผู้ที่มีลักษณะแบบนี้ มักหวงแหนในข้าวของ ข้าวปลาอาหารเมื่อตนเองเกิดความทุกข์ยากหรืออดอยาก

10. คนพาลชอบหลอกลวง โทก ผู้ที่ชอบหลอกลวงหรือพูดโทกเป็นนิจ เกิดขึ้นในหลายด้าน อาทิ การมุ่งหวังประโยชน์แก่ตน การมุ่งหวังพยาบาทให้ผู้อื่นได้รับทุกข์ การมุ่งหวังเพื่อความสนุกคะนองใจ เป็นต้น คนเหล่านี้ มักพูดจากระตือกระตัก พูดเอ้ออ่า พูดวกไปวนมา สายตาไม่อยู่กับที่ แต่บางคนอาจข่มอาการเหล่านี้ได้จนกว่าจะมีหลักฐานจับได้จึงจะรู้

11. คนพาลเป็นคนหัวดี ไม่ยอมฟังผู้อื่น คนดีจริง มักเป็นคนที่มีความมั่นใจในตนเองสูงเพียงเพราะเชื่อว่าตนเป็นคนเก่ง เป็นผู้มีความรู้มากกว่าจึงไม่ยอมรับฟังผู้อื่นได้ง่าย หรือ เป็นคนเขลาที่ไม่รู้เท่าทันโลก ไม่รู้เท่าทันสังคม เพราะเชื่อว่าตนเองสามารถเอาตัวรอดได้ หรือ สำคัญผิดในความคิดของตน คนเหล่านี้ มักพูดแทรกในขณะที่คนอื่นพูดหรือไม่ยอมฟังความคิดของบุคคลอื่นให้จบ

12. คนพาลชอบโกรธง่าย คนโกรธง่ายมักนำมาซึ่งการทะเลาะวิวาทหรือทำให้ผู้อื่นเจ็บช้ำใจหรือไม่สบายใจ คนเหล่านี้ เมื่อได้รับการกระทำต่อที่ทำให้ร่างกายหรือจิตใจเจ็บช้ำ ก็ย่อมตอบสนองด้วยความโกรธได้ง่าย ทั้งในลักษณะของการใช้กำลังโต้ตอบ การใช้วาจาโต้ตอบ แต่หากไม่โต้ตอบขณะนั้น ก็มักผูกจิตพยาบาทหวังจะเอาคืนในภายหน้า

13. คนพาลชอบดื่มสุรา และเที่ยวเตร่เป็นนิจดื่มสุรา และเที่ยวเตร่เป็นนิจ คนเหล่านี้ สังเกตไม่ยาก เพราะมักไม่อยู่บ้านช่องในยามราตรี กลับมาที่ไร่มักมีเมามาตลอด และมักพักผ่อนในยามกลางวัน หากวันใดไม่ได้กลับบ้านมักอยู่ไม่เป็นสุข

14. เป็นคนขี้เกียจคนขี้เกียจมักกล่าวอ้างว่าติดธุระอย่างโน้นอย่างนี้ ว่าอย่างนี้ทำแล้วไม่ถูกไม่สำเร็จ ทั้งที่ยังไม่ได้ลองทำดู คนเหล่านี้ มักชื่นชอบความสุขสำราญเป็นนิจ เมื่อขี้เกียจก็มักหากิจในเรื่องบันเทิงใจทำเป็นนิจ

15. ทำในสิ่งที่ไม่ใช่ธุระ คนไม่ทำกิจที่เป็นประโยชน์แก่ตน และผู้อื่น มักเป็นคนที่ขี้เกียจ และชอบสุขสำราญ มักกล่าวอ้างอย่างโน้นอย่างนี้ และมักทำในสิ่งรื่นเริงบันเทิงเป็นนิจ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยูร ธมฺมปุตฺต), 2558 : 68-70)

โทษของการคบคนพาล

หากเราหลงไปคบ กับคนพาลเข้า อุปมาก็เหมือนอย่างกับเอาของแห้งไปวางไว้ใกล้ๆ ของเปียก แล้วไม่ระมัดระวังให้ดี เดี่ยวของเปียกก็จะซึมเข้าไปในของแห้ง ของแห้งก็จะกลายเป็นของเปียก ไปหรือเหมือนอย่างกับเอาอาหารที่มีรสจัดมาวางไว้ใกล้ๆ อาหารที่มีรสขม เดี่ยวอาหารรสจัดก็จะพลอยมีรสขมตามไปด้วยคนเราก็เหมือนกัน ถ้าไปอยู่ใกล้ๆ คนพาล เดี่ยวก็จะติดนิสัยพาล ติดนิสัยชั่วของเขา มา เมื่อเข้าใกล้คนพาล คบกับคนพาล สิ่งแรกที่จะทำให้เราเสียคือ วินิจฉัยหรือการตัดสินใจ ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว สิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร เราจะตัดสินใจไม่ออกแล้วจะมีความเห็นผิด เป็นชอบตามเขาไปด้วย เพราะว่าคนพาลจะมีวิธีการ ตัดสินใจไม่เหมือนคนดีหลังจากที่เราคิดผิดๆ ก็จะพูดผิดๆ ทำผิดๆ ตามมา เพราะฉะนั้น สังคมใดมีคนพาลเข้าไปอยู่ จึงมักจะเกิดความวุ่นวาย และไม่ใช่เฉพาะแต่ประเทศไทยของเราเท่านั้น แม้ประเทศอื่นๆ ก็เหมือนกัน ถ้าครั้งใดได้คนพาล เข้ามาบริหารบ้านเมือง ไม่ว่าจะในระดับไหน ก็มักจะทำให้เกิด ความวุ่นวายตามมาทั้งนั้น

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ราชบัณฑิตยสถาน

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณ ราชบัณฑิตยสถาน

เมื่อพูดถึงโทษของการคบคนพาลนี้ มีโทษมากมายหลายสถาน แต่ก็พอสรุปให้เห็นโทษของการคบคนพาลสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จิตใจมีความทุกข์ รู้สึกอึดอัดใจ
2. ถูกมองในแง่ร้าย ไม่ได้ได้รับความไว้วางใจ
3. เป็นผู้หลงผิด และถูกชักนำไปในทางที่ผิดได้ง่าย

4. ถูกนิทาว่าร้าย และถูกดูหมิ่นดูแคลน
5. เสื่อมเสียชื่อเสียง
6. การงานไม่ประสบผลสำเร็จ
7. ไม่มีใครคบ เข้ากับผู้อื่นได้ยาก
8. มักพบแต่ความเสื่อม ความหายนะ
9. เกิดภัยอันตรายแก่ตนเอง และบุคคลรอบข้าง
10. เมื่อตายไปแล้ว ย่อมจตุในนรกภูมิ

คุณเควี ยศ

หลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

เพื่อการหลีกเลี่ยงไม่คบคนพาล หรือเพื่อให้การดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดั่งงาม มีหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังต่อไปนี้

1. หมั่นห้ามใจตนเองจากความชั่วแม้เพียงเล็กน้อย ก่อนที่มันจะลุกลามต่อไป เช่น การนอนตื่นสาย ทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง หรือปล่อยให้ที่อยู่อาศัยรกรุงรังไม่มันทำความสะอาด
2. อย่าตามนึกถึงความชั่ว ความผิดพลาดในอดีต ทั้งของตนเองและผู้อื่น ผ่านไปแล้วก็ให้แล้วกันไป ถือเป็นบทเรียนที่จะไม่ยอมทำซ้ำอีก แล้วตั้งใจทำความดีใหม่ให้เต็มที่
3. ตั้งใจให้ทาน รักษาศีล เจริญสมาธิภาวนาอย่างสม่ำเสมอ
4. หลีกเลี่ยงการอ่าน การฟัง การพูด เรื่องเกี่ยวกับคนพาล จะได้ไม่สะสมความคิดเกี่ยวกับพาลไว้ในใจ พยายามสะสมแต่ความคิดที่ดีงาม เช่น การอ่าน การฟัง การพูด แต่สิ่งที่ดีงาม เช่น อ่านหนังสือธรรมะ ฟังเทศน์ สนทนาธรรม พูดถึงคนที่ทำคุณความดี
5. ถ้าจำเป็นต้องอยู่ใกล้คนพาลอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ เช่น ทำงานในที่เดียวกัน เป็นญาติพี่น้องกัน ในกรณีเช่นนี้เราต้องระลึกอยู่เสมอว่า เรากำลังอยู่ใกล้สิ่งที่เป็นอันตราย เหมือนอยู่ใกล้คนเป็นโรคติดต่อ ต้องระวังตัว คือ ระวังความเป็นพาลของเขาจะมาติดเราเข้า ต้องหมั่นทำทาน รักษาศีล ทำสมาธิ เพื่อให้ใจผ่องใสอยู่เสมอ ต้องระลึกเสมอว่า หน้าที่ยิ่งใหญ่และสำคัญที่สุดในชีวิต ไม่มีอะไรยิ่งไปกว่าการปราบพาลภายในตัวเราเอง

ประโยชน์ของการไม่คบคนพาล มีดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์แก่ตน ประโยชน์แก่ตน อันได้แก่ การยังให้ตนเป็นผู้มีสัมมาทิฐิ คือ เป็นผู้มีความเห็นชอบ รู้จักคิดถูก รู้แจ้ง และเท่าทันโลก ไม่เป็นผู้ถูกหลอกได้ง่าย อันนำไปสู่การประพฤติตนในทางชอบธรรมภายใต้ศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญ และความสุขในการดำเนินชีวิต
2. ประโยชน์แก่ผู้อื่น ประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายถึง ประโยชน์ที่เกิดแก่บุคคลรอบข้าง อาทิ ภรรยา และบุตร ปู่ย่า ตายาย และวงศาคณาญาติ มิตรสหาย และเพื่อนร่วมงาน รวมถึงบุคคลที่รู้จักหรือคบค้าสมาคม บุคคลเหล่านี้ ย่อมเป็นอยู่ห่างจากอบายมุข และภัยทั้งหลาย อันอาจจะเกิดจากตนที่ จะนำพามาให้ ส่งผลต่อความสุข และความเจริญที่พร้อมจะยังให้เกิดขึ้น
3. ประโยชน์แก่สังคม ประโยชน์แก่สังคม อันเกิดจากความผาสุก ความเจริญทั้งที่เกิดขึ้นกับตน และผู้อื่น อันถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะช่วยนำพาสังคมที่ตนอาศัยอยู่ และสังคมนั้นให้ เกิดความสุข ความเจริญร่วมด้วย

บทสรุป

การที่จะบอกว่าคนไหนเป็นคนพาล คนไหนเป็นคนดีนั้นเป็นเรื่องยาก เพราะไม่มีคนพาลคนใด เขียนติดหน้าผากของตัวเอง ว่าฉันเป็นคนพาล ซึ่งก็แล้วแต่เราจะเอามาตรฐานอะไรไปวัดว่า คนนี้เป็นพาล คนนั้นเป็นบัณฑิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐานทางโลก ยกตัวอย่าง จะเอามาตรฐานทางรูปร่างหน้าตา ว่าคนหล่อ คนสวย ไม่เป็นคนพาลก็ได้ เพราะคนหล่อ คนสวย ที่เป็นพาลก็เยอะ จะเอามาตรฐานทางด้านการศึกษามาวัดก็ได้ เพราะด็อกเตอร์บางคนเป็นโจรก็มี หรือจะเอาความเป็นคนรวย คนจน มาเป็นมาตรฐานตัดสินก็ได้ เพราะว่าเศรษฐีพาลก็มี เศรษฐีดีก็มี คนจนพาลก็มี คนจนดีก็มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงให้มาตรฐานทางธรรมไว้ว่า ให้เอากรรมหรือการกระทำนั้นแหละมาเป็นมาตรฐาน คือคนที่ทำกรรมดี ก็เรียกว่าคนดี คนที่ทำกรรมชั่ว ก็เรียกว่าคนชั่ว ส่วนคนพาลคือคนที่ชอบคิดชั่ว ชอบพูดชั่ว ชอบทำชั่วเป็นปกติ เป็นอาจิม ไม่ใช่ชานๆ ถึงจะผลอไปทำสักครั้งหนึ่งคิดชั่ว ได้แก่ คิดโลภ คิดพยาบาท คิดเห็นผิดเป็นชอบ พูดชั่ว ได้แก่ พูดโกหก พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้า ทำชั่ว ได้แก่ ข่าสตร์ ลักทรัพย์ เจ้าชู้ นี่คือนิยามทั่วไปของคนพาล หรือที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่าคนชั่ว ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ใช้กรรมของเขานั้นแหละเป็นเครื่องตัดสิน นอกจากนั้นแล้ว หากบุคคลหลงไปคบกับคนพาล อุปมาก็เหมือนอย่างกับเอาของแห้งไปวางไว้ใกล้ๆ ของเปียก แล้วไม่ระมัดระวังให้ดี เดี่ยวของเปียกก็จะซึมเข้าไปในของแห้ง ของแห้งก็จะกลายเป็นของเปียกไป หรือเหมือนอย่างกับเอาอาหารที่มีรสจืดมาวางไว้ใกล้ๆ อาหารที่มีรสขม เดี่ยวอาหารรสจืดก็จะพลอย มีรสขมตามไปด้วย คนเราก็เหมือนกัน ถ้าไปอยู่ใกล้ๆ คนพาล เดี่ยวก็จะติดนิสัยพาล ติดนิสัยชั่วของเขาด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

ปิ่น มุกข์กันต์. **มงคลชีวิต**. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์บุ๊คส์ 2549. □

มงคลชีวิต ภาค 1-3 ประมวลทางก้าวหน้าตามแนวพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : คลัง
วิทยา 2502. □

พระสมชาย ฐานวุฑโฒ **มงคลชีวิต ฉบับ “ธรรมทายาท”**. กรุงเทพฯ : ชมรมพุทธศาสตร์สากลใน

อุปถัมภ์สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (บริษัท ฐานการพิมพ์ จำกัด) 2542. □

พระราชวรมณี (ประยูรค์ ปยุตโต). **พุทธธรรม**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์ 2525. □

วศิน อินทสระ. **สาระสำคัญแห่งมงคล 38 เล่ม 1-2**. กรุงเทพฯ : บรรณาการ 2514. □

สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับประชาชน**. กรุงเทพฯ : บรรณาการ 2502. □

□

